

DE SPIRITUELE LEER VAN KEILMAN

Tekst Machteld Vos > Fotografie Gijs van der Most

Hij gelooft in karma en in reïncarnatie, in vegetariërschap en in yoga, maar ook in keiharde winstcijfers, ondernemerschap en ambitie. Henk Keilman is hard op weg een van de grootste

investeerdere in duurzame energie in Nederland te worden. 'Je hebt geen zesde zintuig nodig om te begrijpen dat alternatieve vormen van energie de toekomst hebben.'

Het komt niet vaak voor dat een gesprek na drie minuten babbelen, zomaar uitkomt op de evolutietheorie. Maar deze middag, op het terras van het Hilton Hotel in Amsterdam, gebeurt het spontaan. Henk Keilman schraapt zijn keel en zegt: 'De evolutieleer van Darwin is een van de grootste dwalingen van deze tijd.'

De woorden lijken even te blijven hangen in de stilte die erop volgt. Hebben we dit goed verstaan? Maakt hij een grap? Maar Keilman lacht niet. Hij kijkt zelfs uitermate serieus. En zegt dan: 'Het is ook een misvatting met potentieel heel ernstige consequenties. De twee meest gewelddadige bewegingen van de twintigste eeuw, het fascisme en het communisme, waren gebaseerd op Darwinistische doctrines. Bij het communisme ging het om klassenstrijd, bij het fascisme om rassenstrijd, maar waar het in beide gevallen op neerkwam, was de macht van de sterkste. Die moest de bepalende factor vormen in de ethische normering.'

Keilman neemt een slok van zijn dubbele espresso. 'Natuurlijk kan elke theorie worden misbruikt, maar de evolutieleer is een wel heel handige *tool* om te komen tot de opvattingen van Joseph Stalin en Adolf Hitler.'

Helemaal toevallig is de onverwachte wending van het gesprek nou ook weer niet. Keilman werkt aan een boek over het onderwerp. Begin volgend jaar moet *Intelligence or chaos: the convergence of science and spirituality*, in de winkel liggen. 'Het is een filosofisch *statement* waarom wij hier op aarde zijn', zegt Keilman. En dat *statement* heeft alles te maken met zijn opvattingen over de evolutietheorie. 'Begrijp me goed: Ik heb een groot vertrouwen in de wetenschap, maar dat neemt niet weg dat veel theorieën in de loop van de geschiedenis zijn herzien. De evolutieleer is zo'n theorie die aan vervanging toe is. Ik geloof in Intelligent Design, een beweging die ervan uitgaat dat ons universum en al het leven, het werk is van een hogere intelligentie.'

Een stroming die, zo benadrukt Keilman, vooral niet moet worden verward met het Christelijke creationisme, dat hardnekkig vasthoudt aan het bijbelse verhaal waarin god zesduizend jaar geleden de aarde schiep. Aanhangers van *Intelligent Design* menen dat de complexiteit van de meeste systemen niet kan worden verklaard door toeval en natuurlijke selectie zoals de evolutietheorie dat doet. Neem de biochemie van menselijke cellen. Die is zo gecompliceerd, dat het volgens de *intelligent design*-gedachte onmogelijk is dat deze processen per toeval zijn ontstaan. Een intelligente kracht moet hiervoor verantwoordelijk zijn. 'Sterker nog', zegt Keilman, 'Statistisch gezien is het zelfs onmogelijk dat een cel in de relatief korte periode dat ons universum bestaat, zich zo heeft geëvolueerd. Zelfs aanhangers van de evolutietheorie onderkennen dat probleem.'

Of neem het ontstaan van het heelal. Keilman: 'De *Big Bang* theorie gaat ervan uit dat het universum is ontstaan uit het niets. Op een bepaald moment zou het evenwicht van dat 'niets' zijn verstoord en ontstond er een punt waarin zich een oneindige hoeveelheid massa en energie concentreerde met een oneindige dichtheid. Toen dit punt explodeerde, de oerknal, ontstonden pas ruimte, massa en tijd.'

Keilman zwijgt even. Dan, met stemverheffing: 'Maar er is geen enkele reden om aan te nemen dat de oorsprong van het universum in het niets ligt. Iets kan niet uit niets voortkomen, dat is in strijd met fundamentele wetenschappelijke wetten, de wetten van de logica en met onze ervaringen in het dagelijks leven. In plaats van oneindige leegheid is juist oneindige volheid, intelligentie en complexiteit de basis van het heelal.'

Over de aard van deze ontwerpende intelligentie, laat *Intelligent Design* zich verder niet uit. Keilman: 'Deze oneindige intelligentie komt zelf nergens uit voort, die is gewoon. Het is 'het eeuwige zijn' waarvan wij allen deel uitmaken. Natuurlijk kun je er de naam god aan geven, daar heb ik geen bezwaar tegen, maar het is niet een oude man met een baard zoals traditionele religies

dat voorstellen. Het is een eeuwig en oneindig veld van energie, bewustzijn, kennis en creativiteit, de bron van alle natuurkracht.'

Het is even stil. Dan zegt Keilman: 'Maar even voor de duidelijkheid: ik praat hier geen *new age* zweverij. Er zijn inmiddels veel natuurwetenschappers die deze theorie aanhangen en ik ben ervan overtuigd dat ook andere wetenschappers en filosofen de komende twintig tot dertig jaar tot de realisatie komen dat het heelal is opgebouwd uit oneindige complexiteit. We staan aan de vooravond van een belangrijke verandering.'

Even voor wie inmiddels meent met een andere Henk Keilman van doen te hebben dan met de man die aan het hoofd staat van zijn eigen investeringsmaatschappij RIG Investments, of de man wiens vermogen wordt geschat op 95 miljoen euro. Of met de man die in het programma *Dragons Den* de bijnaam 'Henk patent' meekreeg en startende ondernemers met zijn vorsende blik en kritische vragen de stuipen op het lijf joeg. Dus even voor die mensen: Ja, we hebben het hier over dezelfde persoon.

Voor Keilman zelf is het geen verassing meer dat mensen ervan opkijken dat hij zich verdiept in levensbeschouwende vraagstukken en de Indiase wijsbegeerte. Vaak wordt hem gevraagd of geldzaken niet strijdig zijn met spirituele zaken. 'Dat is een heel christelijke en calvinistische opvatting. In de Vaishnavistische leer, een Indiase levensbeschouwing die de basis vormt voor het hindoeïsme en de Hare Krishna, gaat het om zelfontplooiing. Zakendoen is een onderdeel van ons bestaan, net zoals spirituele ontwikkeling dat is. Al die elementen moeten in evenwicht zijn, want als een mens alleen maar bezig is om te strijden voor zijn primaire levensbehoeften, heeft hij ook geen tijd voor de invulling van zijn hogere behoeften. Het enige gevaar van de spiritueel filosofische kant is dat je al snel in een heel zweverig gebied terecht komt. Zelf ben ik absoluut geen zwever. Ik ben een wetenschapper die vertrouwt op wetenschap, filosofie, rede en logica.'

'Zakendoen is een onderdeel van ons bestaan net zoals spirituele ontwikkeling dat is'

tachtig werd het bedrijf verkocht. Het is ook de periode dat hij voorzitter en zakelijk adviseur is van de stichting Iskon, de Hare Krishna beweging in Nederland.

In 1985 begon hij met Holland Trust, een trustkantoor dat de administratie regelde voor buitenlandse *multinationals* die wilden profiteren van het gunstige Nederlandse belastingklimaat. Omdat Keilman dankzij het advieswerk meer dan eens in aanraking kwam met interessante bedrijven, richtte hij een investeringstak op om de miljoenen die hij verdiende te kunnen investeren. De eerste grote *deal* deed hij in 1998 met de verkoop van telefoonbedrijf Netsource. Keilman verdiende er 20 miljoen euro mee. Het trustkantoor werd verkocht en vanaf eind jaren negentig richtte hij zich alleen nog op zijn investeringsmaatschappij RIG Investments dat inmiddels zo'n dertig deelnemingen omvat. Dit jaar nog verdiende hij met de verkoop van het beursgenoteerde mediabedrijf 2WayTraffic ruim 40 miljoen euro.

Die laatste *deal* vond plaats tijdens de opnames van het KRO-programma *Dragons Den* waarin Keilman, samen met Annemarie van Gaal, Arjen de Koning, Willem Sijthoff en George Banken, de businessplannen van startende ondernemers moet beoordelen. Even een mooi beeld. De *deal* is rond en Keilman trakteert zijn mededragons op champagne. De opnames beginnen weer. Er komt een vrouw binnen met een boomstam onder haar arm. Keilman zit in zijn leren fauteuil en luistert. De man die zijn banksaldo zojuist heeft zien groeien met 40 miljoen euro dankzij een investering van 'slechts' 3,5 miljoen, luistert naar een vrouw die eetbare paddestoelen kweekt op hout. Mild gesteld kan de tegenstelling niet groter. 'Ach ja,' zegt Keilman. Hij doet niet mee aan het programma omdat hij verwacht er veel geld mee te verdienen. Het gaat hem vooral om het 'educatieve element'. 'Het is belangrijk dat het ondernemerschap wordt gestimuleerd. Dat gebeurt veel te weinig in Nederland, terwijl ondernemers de ruggengraat vormen van onze economie.' En mocht iemand eraan twijfelen: 'Geld is de primaire drijfveer van een ondernemer. Of je nou schoenweters, waterpompen of bedrijven verkoopt, het draait allemaal om geld verdienen.'

Het ondernemerschap was voor hem, zegt Keilman, een vanzelfsprekendheid. Het ging hem goed af. Noem het ambitie, noem het drive of noem het de zucht naar geld, Keilman vindt het allemaal prima. Zolang je maar niet aankomt met termen als intuïtie en onderbuikgevoel. 'Het magische zesde zintuig van de ondernemer.' Harde lach.

De hang naar verdieping had Keilman al toen hij jong was. 'Op mijn dertiende had ik een enorme behoefte om te begrijpen waar we mee bezig zijn in deze wereld. Ik las stapels boeken over filosofie en natuurkunde. Waar die *drive* vandaan komt? Het zal iets uit mijn vorige leven geweest zijn.'

Maar ook in het huidige leven had Keilman de tijdgeest mee. Hij groeide op in de opstandige jaren zestig en zeventig, als middelste in een gezin met twee zussen en twee broers. Zijn vader was accountant, zijn moeder huisvrouw. 'Mijn oudste broer zat in de provobeweging en was politiek geëngageerd. Hij heeft een grote invloed op mij gehad. Het was een rebelse tijd en na de provo's kwam de hippiebeweging er nog eens overheen. Ik denk dat mijn ouders het allemaal niet zo goed begrepen. Die hadden hun hele leven hard gewerkt en waren blij dat ze voor al hun kinderen deugdelijk onderwijs konden betalen. Dat wij rebels waren en kritiek hadden op de maatschappij was voor hen een grote schok. Het was ook niet allemaal even redelijk wat er gebeurde. Iedereen liep rond met

het rode boekje van Mao. Hij was per slot van rekening de grote roerganger die streed tegen het kapitalisme. Niemand realiseerde zich dat hij in werkelijkheid een van de grootste massamoordenaars in geschiedenis was.'

Net als zijn broer had ook de kleine Henk weinig behoefte om braaf in het gareel te lopen. Na een mislukte poging om op school volledige democratisering door te voeren, mocht hij heel ondemocratisch zijn schooltas pakken. Ook op de HBS hield hij het slechts tot de vierde klas vol. Op zijn achttiende vertrok hij samen met zijn broer naar India om zich te verdiepen in de Indiase wijsbegeerte, de yogaleer en andere spirituele wijsheden. 'Ik ben autodidact. Ik heb mezelf jarenlang opgeleid op het gebied van filosofie, economie en natuurwetenschappen.'

Al snel ontdekte Keilman dat er één gebied was waar hij niet voor hoefde bij te leren: verkopen. Samen met zijn broer begon hij in Amsterdam een winkeltje in geschenken, cosmetica, kunst en wicrook uit India. Al snel groeide Keilman Art Asia uit tot een handelsbedrijf dat leverde aan winkels als de Bijenkorf en V&D. Begin jaren

‘Geld is de **primaire** drijfveer van een ondernemer. Of je nou schoenveters, waterpompen of bedrijven verkoopt, het draait allemaal om geld verdienen’

‘Welnee, succesvol ondernemen komt voort uit jarenlange ervaring, hard werken, kennis en inzicht. Het is een kwestie van analyseren en je gezonde verstand gebruiken, zoals ik dat heb gedaan met duurzame energie.’

Hoewel de Club van Rome al in de jaren zeventig wees op de eindigheid van fossiele brandstoffen, ligt het echte omslagpunt volgens Keilman zo'n vier jaar geleden. ‘Tot die tijd was Saoedi-Arabië, dankzij hun grote olievoorraad, altijd in staat geweest om de olieprijs te stabiliseren. Toen dat niet meer lukte, wist ik dat we te maken hadden met een structurele verandering. De afgelopen vijftien jaar zijn er nauwelijks nieuwe olievelden ontdekt, terwijl de vraag mede door de groei van India en China, alleen maar is toegenomen. Je hebt geen zesde zintuig nodig om te begrijpen dat duurzame energie het antwoord biedt.’

Het is de reden dat RIG Investments zich de laatste jaren steeds meer is gaan richten op bedrijven die zich

bezig houden met duurzame energie. Volgens Keilman gaat alternatieve energie de wereld radicaal veranderen. Niet alleen vanwege de effecten op het milieu, maar ook om politieke redenen. ‘De schaarste aan fossiele brandstoffen vormt een bedreiging voor de politieke stabiliteit in de wereld. Dankzij wind- en zonne-energie zijn we straks minder afhankelijk van een handjevol landen dat bovenop de olie zit en krijg je een totaal andere machtsverhouding. En de markt is enorm. Er wordt jaarlijks wereldwijd zo'n zes biljoen dollar uitgegeven aan olie, gas en kolen. Volgens schattingen wordt zeker een derde daarvan straks vervangen door alternatieve bronnen van energie. Dan praat je over een markt van 2 biljoen dollar.’

De laatste aanwinst van RIG is Algaelink, een bedrijf dat biobrandstof maakt uit algen. ‘Ze zitten nu nog in de vroege fase van ontwikkeling, maar de resultaten om brandstof op grote schaal uit algen te winnen zijn veelbelovend.

Algen zijn heel efficiënt omdat ze gigantisch snel groeien. Elke vierentwintig uur kan je oogsten. Op één hectare land kun je dagelijks een ton algen produceren, goed voor zo'n vijf- tot zevenhonderd liter brandstof. Dat betekent dat je op een gebied met de oppervlakte van Nederland, per dag meer olie kan produceren dan heel Saoedi-Arabië en Iran samen.’

Aangezien brandstof winnen uit algen pas rendabel wordt bij een olieprijs van honderd dollar per barrel en de huidige olieprijs die grens ruimschoots is gepasseerd, is het nu al rendabel om gebruik te maken van olie uit algen. ‘En de olieprijs gaat alleen maar verder omhoog’, zegt Keilman. ‘Die gaat binnenkort door de 200 dollar heen, daar heb ik geen twijfel over.’

De stijgende brandstofkosten, noopte de KLM begin dit jaar om een contract te sluiten met Algaelink, om al over twee jaar een aantal toestellen

te laten vliegen op kerosine van algen. En dan is er nog de deelneming in Emergya Wind Technologies (EWT), een Zeeuwse bouwer van windmolens. Samen met Wedge Investments, het Amstelveense investeringsbedrijf van de Libanese vice-premier Issam Fares, bezit Keilman een meerderheidsbelang. Afgelopen voorjaar stond de beursgang gepland, maar die werd vanwege het slechte beursklimaat uitgesteld. Behalve het produceren en ontwikkelen van windmolens, legt EWT complete windparken aan. De orderportefeuille bedraagt, zegt Keilman, inmiddels een miljard euro met opdrachten uit Turkije, Nederland, Amerika en Canada. 'Afgelopen week hebben we een deal tekend in China, voor de bouw van duizend megawatt aan windcapaciteit.' Als het aan Keilman ligt, moet Nederland nu al de zaken veel grootschaliger aanpakken. 'We moeten voorop lopen met windenergie. Daarom zou ik er voorstander van zijn

om in Nederland één polder aan te leggen met vierduizend windmolens van drie megawatt. Daarmee zouden we alle huishoudens in Nederland in één klap van energie kunnen voorzien.'

Het is half twee. Het meisje van de bediening brengt een diep bord pasta bolognese. Vanzelfsprekend zonder vlees. 'Wist je trouwens dat iemand die geen vlees eet, een grotere bijdrage levert aan het terugdringen van de broeikasgassen dan iemand die niet in de auto of het vliegtuig stapt? Gerenommeerde wetenschappers, die zelf overigens geen vegetariër zijn, hebben geconstateerd dat de bio-industrie een bijdrage levert van 18 procent aan de broeikasgassen en de wereldwijde transportindustrie 'slechts' 13 procent. Ik vind dat schokkend, want daar hoor je niemand over.'

Een andere reden voor zijn vegetariërschap, is zijn overtuiging dat de mens geen onnodig geweld mag toepassen op andere levende wezens. 'Ik geloof in karma en reïncarnatie. Ons universum bevat verschillende plaatsen waar leven is, ieder met een ander niveau van bewustzijn. Zoals de aarde ook een bepaald bewustzijnsniveau vertegenwoordigt. Als wij ons spiritueel ontwikkelen, komen we misschien terug op een planeet met een veel hoger ontwikkeld niveau. Op het allerhoogste niveau is er een spiritueel universum waar elk wezen verblijft in de oorspronkelijke bestaanstoestand. Het is onze voorbestemming om daar uiteindelijk terecht te komen. Dat is het uiteindelijke doel van het reïncarnatieproces: een spirituele evolutie.' ■